

פעולותיה המקצועיות של המועצה לשיווק החלב באנגליה

כידוע ביקרה לפני זמן־מה בישראל משלחת רישמית לשם בדיקת השיטה והמהימנות של ביקורת התנובה בארצנו. בסיום הביקור הירצה חבר המשלחת ד"ר ג'ון הודג'ס על הפעולות המדעיות־מקצועיות של המועצה לשיווק החלב באנגליה. המרצה הינו האחראי לבעיות הייצור והבעיות המקצועיות של המועצה, שהינן מגוונות ומקיפות יותר לעומת אלה המוטלות על המועצה לייצור ושיווק חלב בישראל.

התפקיד העיקרי של המועצה האנגלית הוא — ייעול הייצור והעלאת ריווחיותו של משק החלב. לשם השגת מטרות אלה עורכת המועצה מחקרים שונים, מפיצה את התוצאות בין החקלאים, מספקת ידיעות על מחירים וכו'. היא גם שוקדת על ייעול ייצור הבשר בעדרי החלב.

במועצה מאורגנים 85 אלף עדרים עם 3 מיליון פרות. כ־60% מהבהמות מורעות באופן מלאכותי. 25% מהפרות הן בביקורת התנובה. גודל יחידת העדר הממוצעת הוא סביב 30 פרה, אבל בשנים האחרונות מתבלטת נטיה להגדלת יחידת העדר.

ד"ר הודג'ס מסר בהרצאתו גם פרטים על גזעי הבקר הנפוצים באנגליה. בין גזעי הבקר לבשר תופס עד היום הגזע ההרפורדי את המָקוֹם הראשון ושני לו — גזע השארולה, שברִי־ביוו וטיפוחו התחילו לפני כ־8 שנים.

המועצה מקיימת 23 מרכזים להרעה מלאכֹר־תית, המבצעים 2 מיליון הזרעות בשנה. מחיר ההזרעה עד להתעברות הוא 11 ל"י. יש באנגליה גם 5 אירגונים פרטיים להזרעה מלאכותית.

ביקורת התנובה באנגליה מאורגנת כיום לפי השיטה הנהוגה בישראל, כלומר — שקילת התנובה ובדיקת השומן פעם בחודש. בעבר היתה נהוגה באנגליה ביקורת בכל שבוע ובמשקים מסויימים — אף יומימיות. גודל יחידות העדר שבביקורת התנובה נע סביב 50 פרה. גם באנג־

גליה יש ביקורת מסוג א' (רישמית), לה מִש־תייכים 12 אלף עדרים; 600 עדרים — הם בבִי־קורת ב', בלתי־רישמית. ביקורת ב' היא זולה יותר ונעשית בעדרים המונים 40־60 פרה. הני־סיון בביקורת זו באנגליה מראה שהנתונים המתקבלים לפי שיטת ביקורת ב' אינם פחות מדוייקים מאלה שמביקורת א', ולעיתים אף מדור־ייקים יותר. ד"ר הודג'ס ממליץ גם על ביקורת תנובה פרטית (שלא ע"י המועצה) במשקים בעלי רמת מימשק נחשלת, כשהיא צמודה להד־רכה מקצועית אינטנסיבית. במסגרת זו מאור־גנים כ־6 אלפים עדרים.

פעולות הדרכה מטעם המועצה

משרד החקלאות באנגליה מקיים מוסדות מיוחדים להדרכת החקלאים, אולם המועצה ל־שִׁיווק החלב מגישה הדרכה ע"י חבר מומחים משלה, תמורת תשלום מסויים מצד החקלאים. נושאי ההדרכה של המועצה הם בשטח הכלכלי ועיקר המגמה — הפחתה בהוצאות הייצור. משנת 1962 ועד היום נצטרפו בוקרים רבים להדרכה זו והתמורה מ־4000 חקלאים, שנוקטים לה, מסתכמת ב־100 אלף לירות בשנה.

לצורך הדרכה זו מחלקים את המשקים לקבוצות בנות 15־20 יחידות שתנאיהם — הטבעיים והמשקיים הם עד כמה שאפשר דומים. מכל קבוצה כזו של משקים מרכזים את כל הנתונים, מנתחים אותם ואת התוצאות מפרסמים, מבלי לציין את שם המשק, ובדו"ח הם מסומנים במספרים. מצביעים בדו"חות באופן מיוחד על המשקים המצטיינים, כדי שישמשו דוגמה למִש־קים נחשלים. שיטה זו של הדרכה מעוררת תחרות וגם שיתוף פעולה בין חברי כל קבוצה של משקים. ראשיתה של הדרכה כלכלית זו — בייצור החלב בלבד, אולם בשנים האחרונות היא הורחבה גם לייצור הבשר.

המועצה הטילה על עצמה גם את ההדרכה

יותר של הפרות, עטינים משופרים יותר, וכן הביע הערכה להישגים במיבחן הצאצאים, בהקדמת גיל ההרצה של העגלות ובייצור הבשר.

בסכמו את רשמיו מהביקור אמר ד"ר הודג'ס שלדעתו אין קיימות בישראל בעיות טאכניות בגידול בקר, פרט לבעיות כלכליות. הוא הביע את משאלתו ושל רבים בעולם שהפרסומים הישראליים בגידול בקר יופיעו גם באנגלית כדי שגם מעבר לגבולות ישראל יידעו על ההישגים וילמדו מהם.

ד"ר הודג'ס, בהיפרדו מאיתנו, אמר שהרג' שתז עם בואו לישראל היא כאילו הוא בא לביתו, כי הקשר שנוצר בינו לבין הישראלים הוא לבבי ממש. ואיך ייתכן יחס אחר מצידו ליהודים, כשידידו הקרוב ביותר היה יהודי והספר האהוב עליו ביותר נכתב על ידי יהודים.

נרשם והובא לדפוס ע"י
אגון פלג

בחליבה מיכאנית, ובאופן מיוחד שמים לב לטייפ 12 במכונות החליבה ובבדיקתן. כ-12 אלף עדרים נהנים מהדרכה זו של המועצה, תמורת תשלום של 40 ל"י בשנה.

השפעת השירותים הניתנים ע"י המועצה היא בעלת ערך כלכלי רב והוא, המרצה, מניח שיודע עים על כך בישראל. הוא ציין, אגב, שהתרשם טוב גם מהתוצאות שמשיגים בארץ מפעולות הדומות לאלה של המועצה שבאנגליה.

בענף הבקר באנגליה מתגברת בזמן האחרון המגמה לצמצם את ייצור החלב ולהגדיל את ייצור הבשר. נמשכת המגמה של חיסול משקי חלב זעירים, שאין באפשרותם להתרחב ולהגיע להיקף יחידת-ייצור ריווחית.

ד"ר הודג'ס ביקר בישראל לפני 9 שנים ובביקורו הפעם הוא התרשם מהתקדמות מסור יימת בענף הבקר בארץ; הוא ציין את השיפור בהיגיינה של החלב (ייתכן הודות להובלתו במיכליות), צימצום נגע המאסטיטיס, הופעה נאה

על אירועים מקצועיים בנובמבר 1969

שבאיזור ובנתחו ממצאים נוספים, יוכל להבהיר שאלות שונות בשטח זה. בלי ספק יש משקל רב להקפדה על הזנה מושלמת ומאוזנת, אך ניוהר מלהדגיש יתר-על-המידה את הגורם הזה, מבלי להביא בחשבון מכלול השפעות סביבתיות ותור-רשתיות, ויתכן גם מקריות-עונתיות, אקלימיות וכו'. ההרצאה הזו התפרסמה ב"משק הבקר והחלב" מס' 103.

רובו של "יום המזריע" הוקדש לדיון של "שולחן עגול", סביבו ישבו 4 רופאים ו-4 מזריעים והמנחה ד"ר נתן אילון, מנהל המחלקה לפיזיולוגיה ורבייה של המכון הווטרנארי בבית-דגן. הנושאים שדובר בהם היו: המלצות כיצד לנהוג בפרות אחרי המלטה, מעקב להתייחסויות, טיפולים בחוסר ייחום, מנוחה מינית אחרי המלטה, ותמיד משני אספקטים — של המלטה נורמאלית ושל המלטה תאומים או סיבוכים בעת ההמלטה ואחריה; כן דובר על אופן הרישום בכרטיס, ועוד כהנה וכהנה. ההשתתפות הערה

שלושה אירועים מקצועיים התקיימו בחודש נובמבר 1969. תצוגת-בקר של "און" פתחה את הסידרה; היא הפגינה את מאמצי הטיפוח של האגודה. פרטים על תצוגה זו מובאים ברשימה מיוחדת. אולם הנהלת "און" וכן המבקרים בתצוגה התרשמו שהמיבנים שהוקמו בזמנו הינם כיום צרים מהכיל את שפע המוצגים המתרכזים בהם. אם כי השימוש במיבנים ובשטח הוא רק פעמיים בשנה הרי לא יהיה מנוס מהגרדת השטח הבנוי כדי למנוע צפיפות ולאפשר גיוון המוצגים.

האירוע השני, שמן הראוי לציין — האסיפה שהתקיימה ביום 18.11.69 בבית-דגן ל"יום-המזריע". כל עובדי ההזרעה בארץ וכן רופאים ווטרינאריים אחדים דנו בבעיות ההזרעה וההתעברות. ד"ר פרנצוס מבאר-שבע הרצה על "בעיות פוריות בעדרים קיבוציים". למעשה הבעיה היא: אי-פוריות וקשיי התעברות. ד"ר פרנצוס עשה עבודה יפה במעקב אחרי המצב בעדרים